

VRHUNSKÉ PRIREDITVE NA BLEDU SO BILE V ŠAHU IN VESLANJU

BOŽO BENEDIK

Na športnem področju ima Bled dolgo tradicijo, ki sega še v čas Avstro-Ogrske, ko je bil precej dejaven Sokol in ta tradicija se je med obema vojnama nadaljevala. Po drugi svetovni vojni so se poleg orodne telovadbe razvili tudi nekateri drugi športi, zlasti igre z žogo: nogomet, vaterpolo, danes je vidno odbojgarsko moštvo pa hokej. Omeniti je tudi nekdanje plavanje, kegljanje na ledu, ki ima najbrž najdaljšo tradicijo, pa golf in konjeniški šport. Predvojna tradicija smučanja se je nadaljevala in dosegla vrh v enem najvidnejših smučarskih skakalcev Božotu Jemcu, pa še nekaj jih je potrkalo na vrata državne reprezentance. Po organizaciji vrhunskih športnih prireditvev pa nedvomno prednjačita dva športa, in sicer veslanje in šah. Blejska veslaška proga je postala cenjena v vseh mednarodnih krogih in velja po tehnični plati za drugo najboljšo na svetu, takoj za luzernsko na Rotseeju, po naravnem okolju pa jo še prekaša. Na drugi strani pa je bil Bled prizorišče nekaterih velikih šahovskih prireditvev, kjer mu gre v slovenskem merilu prav gotovo prvo mesto.

Do prve pomembne prireditve, ki pa je bila vrhunska, je prišlo jeseni 1931, ko je bil na pobudo prof. dr. ing. Milana Vidmarja, našega vodilnega šahista v času do druge svetovne vojne in znamenitega elektrotehnika, velik mednarodni šahovski turnir v hotelu Toplice. Vidmarjevi pobudi je prisluhnila blejska Zdraviliška komisija, Dravska banovina in blejski hotelirji, ki so vzeli pod streho vsak po nekaj šahistov in njihovih spremljevalcev, ostale stroške pa so si omenjeni trije organizatorji porazdelili. Milan Vidmar je bil tedaj eden najmočnejših šahistov na svetu in posrečilo se mu je, da je zbral 14 resnično močnih šahistov na čelu s tedanjim svetovnim prvakom Aleksandrom Aljehinom. Edino njegovega najresnejšega konkurenta Kubanca Capablance ni bilo med udeleženci, zato pa so prišli Bogoljubov, Nimcovič, Spielman, Tartakower, Flohr in seveda Vidmar ter mladi up slovenskega šaha mojster Vasja Pirc, prav tedaj rekonvalescent po operaciji. Turnir je bil dvokrožen, na njem pa je premočno zmagal Aljehin, kar 5,5 točke pred drugouvrščenim Bogoljubovom. Vidmar je s Švedom Stoltzem, Američanom Kashdanom in Čehom Flohrom delil solidno 4.—7. mesto, čeprav je veliko remiziral, medtem ko je bil Pirc zadnji.

Turnir je bil velika športna prireditvev in je vzbudil veliko pozornost domače in tuje javnosti. Šahisti so bili zadovoljni z bivanjem

v hotelu Toplice, ki je bil renoviran in je prav tedaj dobil svojo današnjo podobo, in s pogoji igranja v jedilnici hotela, čeprav je npr. Nimcoviča zelo motilo fotografiranje, glasnejše govorjenje gledalcev in celo sprehanje šahistov med mizami. Ob turnirju so se ohranili nemško pisani epigrami neznanega avtorja, ki so na humorističen način ocenili slehernega igralca. V Študijski knjižnici v Novem mestu (kdo ve po kakšnem čudnem naključju prav tam) pa je ohranjen tudi nemško pisani zaključni govor zmagovalca Aljehina. Med drugim je povedal, da se mu »je turnir, ki je za mnoge predolgo trajal, zdel prav glede na posebne lepote kraja, še mnogo prekratek«. Ocenil je, da je bil blejski turnir prvi spopad med starejšo in mlajšo generacijo šahistov po prvi svetovni vojni. Med mlajšo generacijo je štel Stoltza, za katerega je dejal, da ima izreden kombinatorni talent, Kashdana je označil za igralca s suho, razumarsko igro in s premalo ustvarjalne fantazije, Flohra je imel za najbolj nadarjenega, pa preveč nepremišljenega in prenerveznega ter končno našega Pirca, ki mu je obetal še velike uspehe. Vsi štirje, danes že pokojni, so kasneje dosegli lepe mednarodne uspehe, čeprav v sam svetovni vrh nobeden med njimi ni spadal.

Do naslednjega šahovskega dogodka na Bledu je prišlo šele čez 18 let, ko sta se v mali dvorani Park hotela v prijateljskem dvoboju leta 1949 pomerila naš Vasja Pirc in takrat zelo močni Nizozemec dr. Max Euwe, ki je bil 1935—37 tudi svetovni prvak. Pol dvoboja je bilo na Bledu, pol pa v Ljubljani, končal se je pa neodločeno 5 : 5, kar je bil za Pirca pomemben uspeh.

Že naslednje leto je bil ponovno v Park hotelu precej močan mednarodni turnir 16 igralcev, ki se je končal z dvojno argentinsko zmago. Prvi je bil Najdorf pred Pilnikom. Pomemben prodor je napravila mlajša generacija jugoslovanskih šahistov, med katerimi je bil Fuderer četrti, Ivkov pa 5—6. Naša tedaj najboljša šahista Gligorić in Trifunović se turnirja nista udeležila, spet pa je bil zelo skromen Pirc z enajstim mestom, ostala dva udeleženca turnirja 1931 Stoltz in Tartakower pa sta bila šele 12. in 15.

Res vrhunska šahovska srečanja je bilo leta 1959, ko so turistični in šahovski delavci Blede in Ljubljane sprejeli organizacijo turnirja kandidatov za svetovno šahovsko prvenstvo. Na štirikrožnem turnirju se je merilo osem igralcev, med katerimi je bil tudi Jugoslovan Gligorić, nastopil pa je tudi tedaj uveljavlja-

joči se Bobby Fischer, ki se je na turnir kvalificiral leto prej v Portorožu. Turnir je bil v spodnjih prostorih Kazine in je organizacijsko lepo uspel. Turnirsko je zmagal Mihail Talj, kar dve točki pred večno drugim rojakom Keresom. Gligorić je delil peto in šesto mesto. Na Bledu je bilo pol dvoboja, četrtnina pa v Zagrebu in četrtnina v Beogradu.

Kandidatski turnir je privabil na Bled množico vrhunskih šahistov in novinarjev z vsega sveta in organizatorji so že začeli tkati vezi za velik mednarodni turnir, ki naj bi ga organizirali ob 30-letnici prvega blejskega veleturnirja. Neumorni in uspešni organizator je bil tedanji tajnik Šahovske zveze Slovenije blejski rojak Ernest Kapus, ki je ostal v domačem kraju skoraj neznan in neupošteván kot je to pač stara in preizkušena blejska navada. Kapus je dal pobudo za gradnjo nove dvorane, ki so jo potem na Bledu do turnirja, ki je bil od 2. 9. do 4. 10. 1961 po načrtih ing.

arch. Ivan Spinčiča tudi zgradili. Prizadevnim organizatorjem je uspelo pripraviti res močan turnir, zadnji res velik turnir na Bledu. Zbralo se je 20 vrhunskih šahistov in to je bil eden najmočnejših turnirjev po drugi svetovni vojni. Spet je zmagal Talj, med našimi pa se je lepo uveljavil mladi Bruno Parma, ki mu je le pol točke zmanjkalo do naslova velemojstra, kar je pa že čez dve leti dosegel. Nestor slovenskih šahistov Vidmar sicer ni več igral, bil pa je sodnik turnirja. Bled je tedaj dejansko mesec dni živel s šahom in za šah. Turistična sezona se je podaljšala, vreme je bilo ves čas lepo, vzdušje med udeleženci pa zelo prijateljsko. Med trajanjem turnirja so bile za šahiste in njihove spremljevalce organizirane razne prireditve in izleti, med katerimi bi se izlet v Vintgar skoraj tragično končal, saj je Trifunović padel v sotesko in bil je pravi čudež, da se je rešil iz vrtincev ob slapu.

VELIKI MEDNARODNI ŠAHOVSKI TURNIR NA BLEDU
JUGOSLAVIJA 1951
GRAND TOURNOI DES ÉCHECS INTERNATIONAUX À BLED
YOUUGOSLAVIE 1951

		Kostić	Stoltz	Portakow	Vidmar	Cole	Nimzowitsch	Pirc	Fischer	Bogetjebow	Keres	Maroczy	Aljeckie	Spizmann	Turnirski	Priznanje	D-čl.	
1	Kostić	Jugosl.	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	7	128		
2	Stoltz	Soes	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	8	154	48.6	
3	Portakow	Ugari	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	5	71	15	
4	Portakow	Jugosl.	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	4	91		
5	Vidmar	Jugosl.	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	7	61	154	48.6
6	Cole	Jugosl.	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	5	101		
7	Nimzowitsch	Jugosl.	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	10	71	14	
8	Pirc	Jugosl.	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	4	4	81	
9	Fischer	ČSR	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	7	61	154	48.6
10	Bogetjebow	Nemal.	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	7	8	15	14
11	Keres	USA	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	7	6	151	48.6
12	Maroczy	Magyar	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	5	61	12	
13	Aljeckie	Franca	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	9	20	11	
14	Spizmann	Čehosl.	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	7	51	121	

S. Aljeckie *Maroczy* *L. Keres*
E. Portakow *Vidmar* *Bogetjebow*
R. Spizmann *Keres* *Maroczy*
E. Portakow *Vidmar* *Bogetjebow*
L. Keres *Maroczy* *Aljeckie*
A. Nimzowitsch *Boris Kostić*

Zaključna tabela veleturnirja leta 1951 s podpisi udeležencev

Udeleženci turnirja kandidatov za naslov svetovnega prvaka v šahu leta 1959

To pa je bil tudi vrhunec šahovskih tekmo vanj na Bledu. Leta 1965 je bil sicer še dvboj med Ivkovom in Larsenom ter Taljem in Portišem v okviru kandidatskih dvbojev, večkrat so bila organizirana še moštvena tekmo vanja, med drugim tudi finale za Titov pokal, pa mladinsko prvenstvo Jugoslavije in prvenstvo Jugoslavije za članice. Zadnji večji turnir je bil del Vidmarjevega memoriala, ki je bil na Bledu junija 1979, potem pa nič več. Zadnja leta v Sloveniji sploh ni več pomembnejših šahovskih turnirjev.

Kronist je zabeležil prve veslaške prireditve na Bledu — seveda z navadnimi športnimi čolni že leta 1905. Takrat so namreč podelili posebne medalje za najboljša mesta. Te prireditve je smatrati le bolj kot družabne manj pa kot prave športne, ki smo jih vajeni danes.

Ob vse večjem razvoju turizma na Bledu so blejski turistični delavci kmalu doumeli pomembnost jezera tudi za veslaške prireditve. Odločili so se za organizacijo državnega prvenstva v tridesetih letih. To je bil za tiste čase kar zahteven podvig, saj je bilo nanovo postaviti naprave, ki jih je takšno tekmo vanje zahtevalo. Ni pa bilo še dovolj izkušenj o tem. Postavili so novo čolnarno v Veliki Zaki, tam je bil tudi start, cilj pa je bil vse do 1953 pred Park hotelom, kjer so bile v parku pred hotelom tudi tribune za gledalce in častne goste. Teh ni manjkalo, saj je bilo tekmo vanje pod pokroviteljstvom kraljice Marije, udeležili pa so se ga številni častni gosti. Tekmo vanje so pripravili domači športni delavci, na pomoč pa so jim priskočili še iz Ljubljane. Posebnost tega prvenstva je bila presenetljiva zmaga rečnih pred morskimi klubi. Od slovenskih klubov je sodeloval edino Ljubljanski športni klub. Tega pa sta zastopala Joško Medved in Marko Bleiweis v dvojnem dvojcu. V čolnu »Gad« sta bila prvi dan tretja, drugi dan na mednarodni regati pa sta po vodstvu na 750 m morala odstopiti. Domačini so na-

stopili v navadnih čolnih v dodatnem programu. Priznati je potrebno, da je domače športne delavce spodbudil poznani veslaški delavec Mario Lušič iz Šibenika. Ta je letoval na Bledu in Blejsko jezero se mu je zazdelo kot izredno primerno za veslaška tekmo vanja. Saj bi se veslači končno le rešili morskih valov! Za te svoje namere je pridobil kmalu domačine, takratne delavce pri Veslaški zvezi Jugoslavije, posebej pa je podprl to njegovo zamisel ing. Ježek iz Ljubljane, dočim so z več poznavanja veslaškega športa priskočili na pomoč še ing. Jakov Despot, Andra Žeželj, in Kaliterna.

Veslaška zveza Jugoslavije je s pismom 17. oktobra 1930 obvestila Medzvezni odbor X. olimpiade v Zagrebu, da je pri nas med 13 veslaškimi klubi pod št. 3 vpisan Športni klub Bled z veslaško sekcijo poleg ostalih sekcij. Tajnik takratnega kluba je bil ing. Janko Janša.

Vendar pa so prizadevanja, nadaljevati z veslaškimi prireditvami na Bledu poenjajala, prav verjetno, ker na Bledu samem med domačini ni bilo ljubiteljev te športne zvrsti, ki bi bili posebej nagnjeni s tem nadaljevati. To je povzročilo precejšnjo škodo, saj je čolnarna v Veliki Zaki začela propadati, morali so jo odstraniti in prodati za druge potrebe, pa tudi vse ostalo, kar so si takrat pripravili je propadlo. Za nekaj časa je bilo veslaških prireditvev na Bledu konec.

Na novo pa je vznikla ta misel v povojnem času. Posamezniki, ki so poznali Bled še iz leta 1930, so se sestali na prvem povojnem državnem prvenstvu v Dubrovniku leta 1948. Tu pa je padla misel, naj bi oživel Bled za večja veslaška tekmo vanja. Zastopnikov iz Bleda ni bilo, podprli pa so ta predlog člani ljubljanskega športnega kluba. In v letu 1949 so na Bledu že začeli z vrhunskimi veslaškimi tekmo vanji. Takrat je bilo prvo državno prvenstvo Jugoslavije na Bledu. S tem pa se je začela pot Bleda v veslaški svet.

Blejska veslaška proga je bila takrat še brez vsake opreme, brez objektov, zato je bilo treba hitro misliti kako stezo opremiti za večja mednarodna tekmo vanja. Blejska občina je naročila investicijski program z lokacijo vseh potrebnih objektov. Pripravil ga je takratni blejski načrtovalec ing. arh. Marjan Šorli. Dvoje njegovih zamisli je bilo odločilnih: Čolnarna z vsemi objekti naj bo locirana v Mali Zaki na tamkaj zamočvirjenem travniku, progo pa je obrniti tako, da bo start pred Park-Hotelom, to se pravi v središču Bleda in cilj v zalivu v Zaki, kjer so naravne možnosti za ciljne naprave in tribune. Lokacijsko je Šorli problem rešil najbolje — saj so to pozneje priznali vsi veslaški strokovnjaki, ki so obiskovali naš Bled ob vrhunskih

veslaških prireditvah. Vsi pogoji za razvoj veslaškega športa so torej bili podani, posebno še ko je bila v letu 1949 ustanovljena na Bledu veslaška sekcija v sklopu Športnega društva »Gozdar«, trener pa je postal Zvonko Jirasek. S tem je bil tu zagotovljen razvoj veslaškega športa.

V letu 1950 so bila na programu prva mednarodna tekmovanja — mednarodne regate, ki počivljajo Bled že petintrideset let. Inicijatorji so bili po večini športni delavci iz Ljubljane in vodstvo takratne Veslaške zveze s sedežem v Beogradu, privabljali pa so tudi domačine, predvsem športne in turistične delavce iz Bleda. Ti naj bi v bodoče prevzeli iniciativo in tako je tudi bilo. Ko je v letu 1954 prevzel Veslaško zvezo Slovenije Boris Kocijančič, jo vodil do svoje smrti 1968, obenem pa tudi Regatni odbor na Bledu, je v sodelovanju s športno-turističnimi dejavniki vznikla misel o organizaciji evropskega veslaškega prvenstva za moške in ženske na Bledu.

Predlog je bil podan v letu 1954 na kongresu Mednarodne veslaške zveze — FISA — v Amsterdamu, dokončno pa sprejet na kongresu 1955 v Gentu, potem, ko je predsednik FISA g. Gaston Mulleg obiskal Bled in si ogledal vse možnosti organizacije takšnega vrhunškega tekmovanja. V letu 1954, ko je bil doma že sprejet sklep o kandidaturi, so na Bledu začeli pospešeno s pripravami — to je s postavitvijo naprav in objektov, ki so za takšno tekmovanje potrebni. Že takrat pa je bila pri vseh na Bledu prisotna misel, da je postaviti čimveč stalnih objektov, ki naj bi nam služili vsa naslednja leta tako za prireditve kot za razvoj veslaškega športa. Tako je bila postavljena nova prostorna čolnarna z garderobami, tribune, štart s 6 štartnimi mesti, pontoni za pristajanje čolnov, blejska občina pa je podelila za namene veslaškega športa počitniško vilo »Planinko« v Mali Zaki. Le ciljni stolp in pa označba veslaške steze sta bila še provizorna, veliko pa so si pomagali še z različnimi šotori.

Na prvenstvu je sodelovalo 22 držav pri moških in 13 pri ženskah, ki so tokrat na Bledu sodelovale šele tretjič na evropskih prvenstvih. Predsednik FISA g. Gaston Mulleg iz Švice je ocenil, da je bilo to do takrat najlepše in najboljše organizirano evropsko prvenstvo — podobno oceno pa so izrekli tudi drugi udeleženci, posebej tekmovalci in zastopniki tiska. Hrvoje Macanović, eden naših nastarejših športnih novinarjev, je v primerjavi s takratnimi olimpijskimi igrami v Melbournu v Avstraliji dal vso prednost Bledu in organizaciji evropskega prvenstva.

V letu 1962 so tudi v veslaškem športu nadomestili evropska prvenstva s svetovnimi. Prvo je bilo tega leta v Luzernu. Ko so si ju-

goslovanski predvsem pa slovenski veslaški delavci ogledali to prvenstvo, se jim je kmalu porodila misel, da bi že drugo takšno prvenstvo imeli na Bledu. Tako so se najpreje na Bledu pogovorili, da se spuste v boj za kandidaturu in na kongresu v letu 1963 v Köbenhavnu je Bled v trdi konkurenci z Münchnom in Duisburgom zmagal — torej II. svetovno prvenstvo je bilo v letu 1966 na Bledu, vendar le za moške — saj za ženske v tistem času svetovnih prvenstev še ni bilo. Organizacija svetovnih prvenstev je bila vsekakor zahtevnejša kot prej evropska. Tega se je kaj dobro zavedal organizacijski komite, ki ga je ponovno vodil Boris Kocijančič, sekretar pa prav tako Božo Benedik ob sodelovanju številnih veslaških delavcev v prvi vrsti z Bleda, pa Ljubljane, Splita, Zagreba in Beograda. Ob obisku novega predsednika FISA Thomasa Kellerja v letu 1963 na Bledu, ki je sicer poznal Bled še kot tekmovalec iz leta 1956, je bil pripravljen podrobni načrt o vseh pripravah, res da ob upoštevanju najskromnejših možnosti. Saj finančni položaj takrat pri nas ni bil najbolj ugoden, pa še vrsta takšnih in podobnih prireditev se je zvrstila prav istega leta. Prireditelji so se zavedali, da so potrebne

Blejski osmerek — najuspešnejša veslaška ekipa Bleda. Slika je iz leta 1962

številne investicije za izgradnjo veslaškega centra na Bledu in se s tem izogniti izredno dragim provizorijem, ki pa še ne zagotavljajo res kvalitetne organizacije.

Tako so postavili novo ciljno hišo s prostori za sodnike, merilne naprave, in spikerje ter postajališče za izmenjavo sodnikov, dalje kabelaške zveze med štartom, čolnarno in ciljem z zadostnim številom zvez, kjer naj bi bilo vključeno tudi ozvočenje vsega ciljnega prostora, okolice čolnarne in startnega okolja, dalje je bila postavljena nova zgradba s teraso ob čolnarni za pisarniške potrebe, sestanke, z restavracijo. To je bila ena največjih pridobitev, ki naj bi zlasti služila v poznejših letih za vse vrste podobnih prireditev. Adaptirana je bila dalje še stara klubska hiša, okolica čolnarne prijetno urejena, vse garderobe pa opremljene tudi s toplo vodo. Vse te investicije je skrbno vodil Vlado Janežič, veliko je bilo njegovih zamisli takrat pa vse do današnjih dni. Med začasnimi investicijami pa so bile najbolj pomembne poleg provizornih hangerjev, tribun, pošte, kabine za radio komentatorje, novinarske tribune na samem jezeru zaradi komentatorskih mest za televizijske reporterje. Pojavila se je na tem prvenstvu še televizija in prav ta medij je bilo potrebno še posebej izkoristiti v propagandne namene za blejski turizem. Seveda so bili takratni prenosi črno-beli, vendar so imeli velik odmev v svetu. Prenosi so šli v 19 držav — skupaj 48 ur, postavljeno je bilo sedem kamer, navzočih pa je bilo 26 domačih in 32 tujih komentatorjev. Vse službe na samem tekmovanju, ki je trajalo od 8. do 11. septembra 1966 so delovale res nemoteno. Gledalcev je bilo na finalnih tekmah 17.322 s 6500 vozili, vendar je bil promet vzorno organiziran, tako da kakšnih posebnih zastojev ni bilo čutiti. Nekaj težav je bilo z nameščanjem tekmovalcev, gledalcev in novinarjev, saj se blejske hotelske kapacitete v tem času niso povečale. Zato so tekmovalcem nudili po večini počitniške domove. Skupaj pa so našteli v teh dneh tekmovanja 30.902 nočitev od tega 27.559 gostov.

Kot posebnost je omeniti izredno veliko zanimanje vseh vrst medijev, saj je bilo skupaj 345 novinarjev iz 22 držav, poročila o našem svetovnem prvenstvu pa so bila objavljena v 425 časopisih in revijah. Najdaljši telegram je obsegal 1338 besed, najdaljša zveza 97 minut, najdaljši prenos pa štiri ure v ZRN. Na II. svetovnem prvenstvu je sodelovalo 524 tekmovalcev s 135 čolni iz 31 držav. Opazovalci pa so obiskali Bled še iz Vichy-ja, Mehike in Kanade, da bi si nabrali izkušnje o tukajšnji organizaciji, saj so se prav tam pripravljali na večja tekmovanja oziroma na olimpijske igre (Mehika). Ocene in priznanja ob koncu svetovnega prvenstva so prihajale

od vseh strani. Vsi so bili edini v tem, da je tekmovanje potekalo enkratno, organizacija je bila do kraja dodelana.

V veslanju so se začeli vse bolj uveljavljati tudi mladinci, malo pozneje tudi mladinke. Želeli so si mednarodnih tekmovanj in med ostalim tudi eno prireditev svetovne razsežnosti. Na Bledu so se kaj kmalu navdušili nad takšnim mladinskim tekmovanjem, posebno še, ker so bila vsaj v tistem času še manj zahtevna, niso bila potrebna kakšna večja vlaganja — saj je bilo že vse tu — pa tudi organizacijski štab je bil na voljo po večini doma, le manj jih je bilo vabiti iz ostalih veslaških centrov.

Organizacijski komite je prevzel takratni predsednik Veslaške zveze Slovenije Franček Mirtič, ogrodje pa so tvorili člani blejskega Regatnega odbora. Na novo je bilo postaviti le start na 1500 m, odločili pa so se tudi za postavitev manjše novinarske tribune — zidane, z večjo teraso vrh tribune. Verjetno pa je bila to ena manj posrečenih rešitev v te namene, saj se dosedaj ni pokazala kaj prida koristna, razen ob slabem vremenu.

Na II. mladinskem prvenstvu FISA je sodelovalo 522 mladincev - veslačev iz 22 držav. Čeprav je bilo to tekmovanje v dneh 26.—31. 7. 1971, torej v glavni turistični sezoni, ni bilo posebnih težav.

Veslaška zveza Jugoslavije je na pobudo njenega takratnega predsednika admirala Ljube Trute na kongresu v Montrealu predložila kandidaturu za organizacijo 8. svetovnega prvenstva za leto 1979 na Bledu. Obseg te prireditve je bil toliko bolj obsežen, ker je bilo potrebno prevzeti ženske, lahke veslače in moške. Program je tako trajal kar od 28. avgusta do 9. septembra 1979.

Organizacijski komite, ki ga je imenovala Veslaška zveza Jugoslavije in pa Telesna kulturna skupnost Slovenije je prevzel tedanji sekretar za notranje zadeve Janez Zemljarič, podpredsedniki so bili Ljubo Truta, Metod Rotar, ing. Polda Pernuš, Ante Mahkota, sekretariat pa je vodil Božo Benedik. Kot smo že omenili je bil program obsežen, zahteven, zato je bilo potrebno več vlaganj in priprav. Postavili so ob sedanjih objektih v Mali Zaki zgradbe za ambulante, tehnične pisarne in dodatne garderobe. Največ težav je povzročala postavitev starta na 1000 m, ki ga je bilo predstavljati dnevno, ki pa mora biti lociran prav tam, kjer je jezero najširše. To je zahtevalo drago štartno napravo. Urejeno pa je bilo parkirišče ob čolnarni, obnovili so tudi staro zgradbo, čolnarno, pontone. Vsi drugi objekti so bili provizorni kot tribune, enako je bila postavljena novinarska tribuna na jezeru in pa številna komentatorska mesta za radijske in televizijske komentatorje, pove-

čanje pontonov za podeljevanje medalj in podobno.

Več pa je tokrat bilo napravljenega na komunalni ureditvi. Od tega pa je Bledu tudi nekaj več ostalo. Tako so rekonstruirali cesto iz Mlinega do Velike Zake, uredili obalo v Veliki Zaki in ob tribunah, podprli s svojimi sredstvi položitev kabla do stanovanjskih blokov na Rečici in s tem omogočili ostvariti telefonsko omrežje v tej vasi. Na pobudo organizacijskega komiteja je prišlo do obnove blejske »Kazine«, to pa je bilo dobrodošlo prirediteljem, za lepši zunanji izgled Bleda pa so olepšali zunanost posameznih zgradb, železniške postaje Bled - Jezero, središče Bleda pa tudi okrasili tako, da je Bled dostojno sprejemal številne tuje goste.

Tega zadnjega svetovnega prvenstva na Bledu se je udeležilo 970 tekmovalcev — 176 lahkih veslačev, 279 žensk in 515 moških s 273 čolni iz 34 držav. Poudarimo še številen obisk zastopnikov tiska, radia in televizije, saj se jih je zbralo na Bledu 320 (188 tujih), slika Bleda pa je v slikovitih barvah potovala po svetu — po vsej Evropi, ZDA in Kanadi ter Japonski. Ti prenosi so bili seveda še posebnega propagandnega pomena. To pa je poleg tekmovalnega pomena še posebej bila želja prireditelja. Predsednik FISA Thomas Keller je takole menil ob vpisu v spominsko knjigo hotela Toplice: »Svetovno prvenstvo 1979 na Bledu je bilo za vse udeležence nepozaben življenjski doživljaj. Organizacija je bila dobra, vremenske prilike čudovite, boji izredni. Še enkrat se je izkazal hotel Toplice kot glavni sedež FISA«. Podobna priznanja pa so prihajala zlasti še v strokovnem veslaškem tisku. Na kratko smo opisali le največja veslaška tekmovanja. Poleg imenovanih pa so bila še številna državna prvenstva — le v tem obdobju do leta 1978, 12-krat. Prvomajske regate so se vrstile od leta 1960 dalje, prva tekmovanja mladincev v troboju Koroška—Julijska Krajina—Slovenija od leta 1958 dalje, ki pa se je leta 1967 razširil še na Istro—Benečijo in Dunaj.

Številna so bila slovenska prvenstva, posebej pa so kvaliteto teh regat povzdignili troboji med Avstrijo, Zvezno republiko Nemčijo in Jugoslavijo. Prav Jugoslavija je prva navezala športne stike po tej vojni z ZRN in v letu 1950 je bil prvi tak troboj, ki se še danes nadaljujejo v razdobju dveh let. V istem letu pa so začeli na Bledu z mednarodnimi regatami. Teh se je zvrstilo dosedaj od 1950 že 30 — te so v vseh letih razen v času vrhunskih prirediteljev.

Kakšna razlika je bila med prvimi regatami in današnjimi časi, se lepo vidi v spominih znanega veslaškega delavca Vincentiča, ki je zapisal, da so bili veslači in funkcionarji na-

stanjeni v barakah s pogradi v treh nadstropjih z navadnimi slamaricami, odeje pa so veslači morali prinesiti s seboj. Hrano so organizirali po klubih kakor so vedeli in znali, v glavnem pa je bila to suha hrana, ki so jo klubi prinesli s seboj. Tvegan je bil tudi prevoz čolnov, saj je prišel v poštev edino prevoz z železnico do postaje Bled - Jezero, od tam do bližnje Zake pa so čolne veslači prinesli na rokah. Zaradi slabih prometnih povezav in pomanjkanja vagonov je pot do Bleda trajala tudi 48 ur in čolni so prispeli neredko v prav slabem stanju.

Blejci pa so poleg organizacij imeli velike uspehe tudi v tekmovalnem pogledu. Leta 1949 je bilo ustanovljeno športno društvo Gozdar z veslaško sekcijo in 1951 so blejski veslači prvič nastopili ter na državnem prvenstvu v Vukovarju dosegli v ženskem četvercu tretje mesto. Najuspešnejša generacija je začela v četvercu s krmarjem leta 1959 beležiti prve uspehe. Peter Klavora in njegov brat Boris, danes uveljavljena trenerja v Kanadi, sta vnesla v klub dotlej neznan entuziazem in nove metode treninga po nemškem vzorcu, ki je temeljil na celoletnem delu, s poudarkom na dviganju uteži in teku. Tomaž Guzelj, Darko Tolar, Jaka Potočnik, Jože in Ludvik Berc, Franc Kozelj, Stanko Slivnik, Alojz Dornik, Alojz Colja in drugi, so postali ogrodje potem znamenitega blejskega osmerca. Že leta 1961 je ekipa osvojila državno ekipno prvenstvo za mladince v Splitu. Leta 1962 je osmerek že dosegel vrhunske rezultate in prvič premagal državnega članskega prvaka splitskega Mornarja. Visoki splitski veslači niso mogli verjeti, da so jih premagali precej nižji in navidez slabotni Blejci. Leta 1963 je blejski osmerek zmagal na vseh domačih prireditvah, na evropskem prvenstvu v Københavnu pa so dosegli četrto mesto. V letih 1964—66 je Peter Klavora postal zvezni trener za veslanje in osmerek se je po njegovih konceptih precej spreminjal. Zraven so prišli še Veko Skalar, Slavko Janjušević in Marko Mandić, tako da je svoje največje uspehe dosegel kot kombinirana ekipa, kjer pa so bili vsaj štirje člani vedno Blejci. Nikoli ne bo povsem jasno koliko je bilo odstopanja in taktiziranja do ostalih klubov, borba za mesta v čolnu je bila huda in govornenja ter sporov precej. V letu 1964 je osmerek zmagal na regati v Luzernu, dosegel bron na evropskem prvenstvu v Amsterdamu, potem pa sta prišli dve razočaranji. Kljub favoriziranosti in zmagi nad nemškim osmercem iz Ratzeburga, ki je bil takrat najboljši, so blejski fantje na olimpijskih igrah v Tokiu zasedli le najbolj nesrečno četrto mesto, torej brez kolajne. Še mesto nižje pa so padli na svetovnem prvenstvu na Bledu 1966, kjer so

hoteli pred domačo publiko popraviti izgubljeno iz Tokia. Peto mesto je sicer lep uspeh, toda za to generacijo je bil to grenak poraz. Dolga leta trdega treniranja niso izpolnila vseh pričakovanj in tedanja generacija se je povečini razšla. Z zamenjavo generacij je prišlo sicer do odmevnih uspehov novih veslačev predvsem v mladinski konkurenci, vendar dosežkov tiste generacije ni bilo več moč doseči.

Še dva dogodka naj bi omenili — proslavo 40-letnice in 50-letnico veslanja na Bledu. Ob obeh obletnicah leta 1971 in 1981 so na Bledu podelili priznanja vsem tistim, ki so številna leta sodelovali na teh prireditvah in žrtvovali svoj prosti čas, seveda pa tudi tistim, ki so dosegli vrhunske rezultate v veslanju doma in v svetu. V letu 1971 je bilo podeljenih 45, v letu 1981 pa 58 priznanj.

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]